

The logo for AeQui, featuring the letters 'AeQui' in a purple, sans-serif font. A light blue, hand-drawn style line loops around the letters, starting from the 'A', passing under the 'e', looping around the 'Q', and ending under the 'i'.

AeQui

Vlindersingel 220

NL-3544 VM Utrecht

+31 30 87 820 87

www.AeQui.nl

info@AeQui.nl

Lectoraat Kunsteducatie

Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten

*Verslag van de visitatie op
8 november 2018*

Utrecht
Februari 2019
www.AeQui.nl

Evaluatiebureau voor het hoger onderwijs

Colofon

Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten
Overhoeksplein 2
1031 KS Amsterdam

Onderzoekseenheid: Lectoraat Kunsteducatie
Locatie: Amsterdam

Visitatiecommissie

Raoul van Aalst, voorzitter
Karin Hoogeveen, deskundige
Tobias Frenssen, deskundige
Jesseka Batteau, secretaris

De visitatie is uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van
AeQui VBI
Vlindersingel 220
3544 VM Utrecht
www.AeQui.nl

Dit document laat zich het beste dubbelzijdig afdrukken.

Inhoudsopgave

Colofon	2
Inhoudsopgave	3
Inleiding	6
1. Onderzoeksprofiel en onderzoeksprogramma	8
2. Organisatie	10
3. Standaard voor onderzoek	13
4. Impact van het onderzoek	16
5. Kwaliteitszorg	19
Bijlagen	21
Bijlage 1 Visitatiecommissie	22
Bijlage 2 Programma visitatie	23
Bijlage 3 Bestudeerde documenten	24

Conclusies en aanbevelingen

Op 8 november 2018 is de onderzoeksgroep Kunsteducatie, onderdeel van de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten, gevisiteerd door een commissie van AeQui. Het totaaloordeel van de commissie is **goed**.

Onderzoeksprofiel en -programma

De commissie stelt vast dat het lectoraat Kunsteducatie een relevante visie en missie heeft, sterk gevoed door en gericht op de praktijk en met veel oog voor nieuwe ontwikkelingen en mogelijkheden binnen het domein van de kunsteducatie. Het onderzoeksprogramma is zeer actueel, passend bij de huidige ontwikkelingen in het onderwijs, en biedt ruimte voor verschillende vormen van vernieuwend onderzoek. De commissie prijst de manier waarop de lectoren vanuit hun eigen expertise de samenwerking opzoeken met andere domeinen binnen de kunsten en daarbuiten. De commissie zou het lectoraat willen aanmoedigen om de focus van het onderzoeksprogramma verder te verscherpen door het thema curriculumontwikkeling onder te brengen bij de twee onderzoekslijnen interdisciplinariteit en sociaal engagement. De commissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie het onderzoeksprofiel en het onderzoeksprogramma als **goed**.

Organisatie

De commissie heeft veel bewondering voor wat de lectoren Kunsteducatie in een korte tijd en met relatief weinig menskracht en middelen, hebben weten te realiseren. Zij prijst de goede samenwerking en synergie tussen de twee lectoren en de effectieve manier waarop zij hun taken hebben georganiseerd. Dankzij een zorgvuldige uitwerking van de structuur en kwaliteitszorg van de onderzoekseenheid, strategische samenwerkingsverbanden met partners in het kunsteducatieve domein en daarbuiten en de sterke verbinding met het onderwijs is het lectoraat in staat om relevante en uitdagende onderzoeksprojecten uit te voeren. De commissie moedigt de lectoren aan hun tijd en inzet goed te bewaken zodat zij zich kunnen richten op hun hoofdtaak, het doen van onderzoek. De centrale diensten

van de AHK kunnen wellicht verdere ondersteuning bieden bij de interne bedrijfsvoering.

De commissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de wijze waarop de eenheid is georganiseerd, de inzet van mensen en middelen en de interne en externe samenwerkingsverbanden, netwerken en relaties, als **goed**.

Geëxpliciteerde standaard voor onderzoek

De commissie heeft kunnen vaststellen dat de onderzoeksprojecten van het lectoraat tegemoetkomen aan de eisen die binnen het kennisdomein en vakgebied gelden. De commissie is zeer positief over de kwaliteit van het onderzoek en manier waarop de verschillende soorten onderzoeksmethodieken (ontwerpend onderzoek, action-research en sociaal-wetenschappelijk onderzoek) aansluiten bij de vraagstukken en thema's die in het kunsteducatieve domein spelen. Het lectoraat heeft haar standaarden voor het onderzoek geëxpliciteerd en ziet erop toe dat deze gemonitord worden middels structurele evaluaties en input van de Raad van Advies. De nauwe samenwerkingsverbanden met partners in het kennisdomein en beroepenveld garanderen dat de kwaliteit van onderzoek extern gevalideerd wordt. De commissie prijst de kritisch-reflectieve houding van de lectoren als het gaat om de invulling en kwaliteit van het onderzoek en de standaarden die zij daarvoor hanteren.

De commissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie de mate waarin de onderzoeksprocessen in overeenstemming zijn met de geëxpliciteerde standaard, als **goed**.

Impact van het onderzoek

De commissie stelt vast dat door de kwaliteit en aard van de verschillende onderzoeksprojecten het lectoraat in staat is om op vernieuwende en relevante wijze bij te dragen aan het kunsteducatieve domein in al haar verscheidenheid. Ken-

nis en inzichten uit onderzoek vloeien terug naar het onderwijs in de docentopleidingen aan de AHK, leiden tot hooggewaardeerde producten en praktijken voor het beroepenveld en resultaten in presentaties bij (inter)nationale symposia en congressen, *peer reviewed* wetenschappelijke publicaties en publicaties in relevante vakbladen. De commissie prijst de wijze waarop het lectoraat binnen korte tijd erin is geslaagd om met haar onderzoeksprojecten naam te verwerven en zich te onderscheiden binnen het domein van de kunsteducatie. Het lectoraat zou baat hebben bij meer ondersteuning van de AHK als het gaat om de zichtbaarheid en structurele inbedding van het lectoraat bij de docentenopleidingen. De commissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie de impact van het onderzoek als **goed**.

Kwaliteitszorg

De commissie stelt vast dat de onderzoekseenheid op zorgvuldige en systematische wijze haar onderzoeksprocessen en resultaten evalueert. De kwaliteit van het lectoraat als geheel wordt gemonitord middels een jaarplan en jaarverslag en structurele gesprekken gedurende het lopende jaar met het CvB. Ook krijgt het lectoraat jaarlijks feedback op haar onderzoeksprogramma van de Raad van Advies. Het lectoraat heeft daarnaast een uitgebreide en effectieve evaluatiecyclus ontworpen om de kwaliteit van de afzonderlijke onderzoeksprojecten te borgen. Op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie van de onderzoeksresultaten en -processen stelt de commissie vast dat het lectoraat aan deze standaard **voldoet**.

Aanbevelingen

De commissie heeft veel waardering voor wat het lectoraat inmiddels heeft bereikt als het gaat om

de kwaliteit van onderzoek, de organisatie van alle processen en de impact die het lectoraat heeft kunnen effectueren op het kunsteducatieve domein. Met het oog op de ontwikkeling van het lectoraat in de toekomst geeft de commissie volgende suggesties ter overweging:

- De commissie raadt de onderzoekseenheid aan haar profiel verder te verscherpen door de derde onderzoekslijn, curriculumontwerp, bij de twee andere lijnen, interdisciplinariteit en sociaal engagement, onder te brengen. Dit zorgt voor meer focus in het programma zonder dat er een versmalling optreedt omdat curriculumontwikkeling onderdeel kan uitmaken van, of voortvloeien uit de twee andere inhoudelijke onderzoekslijnen
- Het lectoraat heeft een professionaliserende taak als het gaat om onderzoek, maar dient volgens de commissie niet verantwoordelijk gesteld te worden voor het opleiden van docenten die nog geen of weinig onderzoekservaring hebben. De commissie stimuleert de onderzoekseenheid dan ook de kwaliteit van de onderzoeksprojecten voorop stellen, formatie te besteden aan goede kernonderzoekers en daarmee onderzoekstijd effectief te besteden.
- De commissie is onder de indruk van de manier waarop het lectoraat zich inzet om tot een onderzoekscultuur te komen binnen de docentenopleidingen. Wel is zij van oordeel dat het lectoraat meer ondersteuning zou kunnen krijgen vanuit de AHK als het gaat om de verdere ontwikkeling van haar zichtbaarheid en haar structurele inbedding bij de docentenopleidingen. Daarmee zou haar positie als overkoepelende en faculteitoverstijgende onderzoekseenheid in de toekomst verder verstevigd kunnen worden.

Namens de voltallige visitatiecommissie,
Utrecht, februari 2019

drs. Raoul van Aalst
Voorzitter

dr. Jesseka Batteau
Secretaris

Inleiding

De Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten (AHK) biedt bachelor- en masteropleidingen aan in uiteenlopende kunst disciplines en deze zijn ondergebracht bij zes academies: de Academie voor Theater en Dans, de Breitner Academie, het Conservatorium van Amsterdam, de Nederlandse Filmacademie, de Reinwardt Academie en de Academie van Bouwkunst. De AHK biedt in vier kunst disciplines docentopleidingen aan: dans, beeldende kunst en vormgeving, muziek en theater. Naast het verzorgen van onderwijs, is het stimuleren en uitvoeren van praktijkgericht onderzoek een kerntaak van de AHK en haar academies. De lectoraten van de AHK vervullen daarin een belangrijke rol. Dit evaluatierapport is geschreven naar aanleiding van de evaluatie van het lectoraat Kunsteducatie op 8 november jl.

Visie onderzoek AHK

De AHK streeft ernaar onderzoek nadrukkelijk in dienst te laten staan van onderwijs en vakontwikkeling. Zoals in haar beleidsdocumenten staat beschreven moet onderzoek aan de AHK bijdragen aan:

- de ontwikkeling van studenten, docenten en het onderwijs;
- de profilering van een faculteit en aan de afstemming van het onderwijs op de ontwikkelingen in de beroepspraktijk;
- de ontwikkeling van het kunstenveld;
- de versterking van de verbindingen tussen individuen, de opleidingen en de AHK als geheel met het werkveld, met andere instellingen voor hoger onderwijs en met de omgeving.

Deze doelstellingen vormen het uitgangspunt van de onderzoeksprogramma's van de lectoraten van de AHK: kunsteducatie, Das Research, film, cultureel erfgoed, architectuur, stedenbouw, landschapsarchitectuur en muziek. De AHK voert daarnaast een actief promotiebeleid. Docenten kunnen via vouchers tijdelijk uitbreiding van hun aanstelling of vrijstelling van onderwijsuren krijgen om te kunnen promoveren.

De onderzoekseenheid

Het lectoraat Kunsteducatie, een duo-lectorat met twee lectoren, is als enige lectorat van de AHK faculteitsoverstijgend en richt zich op de vier docentenopleidingen van de AHK: dans, beeldende kunst en vormgeving, muziek en theater. Daarnaast is het lectorat nauw betrokken bij de masteropleiding Kunsteducatie (Ma-

Ke). Beide lectoren doceren ook aan bacheloropleidingen (Docent Muziek en Docent Beeldende Kunst en Vormgeving) en aan de MaKe. Het lectorat heeft een onderzoeksgroep (kenniskring) waarin voornamelijk docentonderzoekers vanuit verschillende docentopleidingen participeren. Daarnaast is er een Raad van Advies aangesteld die periodiek advies geeft over het onderzoeksprogramma van het lectorat en afzonderlijke onderzoeksvoorstellen evalueert.

De twee lectoren zijn in 2016 aangesteld. In de afgelopen jaren hebben zij met name gewerkt aan de organisatie en structuur van het lectorat, het initiëren en uitvoeren van (onderzoeks)projecten en het ontwikkelen van een effectief kwaliteitssysteem.

De onderzoekseenheid heeft haar activiteiten onderverdeeld in drie onderzoeksthema's: interdisciplinariteit, sociaal engagement en curriculum ontwerp. De onderzoeksmethodieken bestaan met name uit kleinschalig sociaal-wetenschappelijk onderzoek, ontwerponderzoek en action research.

De visitatie

De AHK heeft aan AeQui VBI de opdracht gegeven onderhavige visitatie uit te voeren. Hiertoe heeft AeQui in samenwerking met de lectoren een onafhankelijke en ter zake kundige commissie samengesteld. Met vertegenwoordigers van de onderzoeksgroep heeft een voorbereidend gesprek plaatsgevonden. De visitatie heeft op 8 november 2018 plaatsgevonden volgens het programma dat in bijlage 2 is weergegeven. De

commissie heeft de beoordeling in onafhankelijkheid uitgevoerd; aan het einde van de visitatie is de onderzoeksgroep in kennis gesteld van de bevindingen en conclusies van de commissie.

Deze rapportage is in december 2018 in concept toegestuurd aan de onderzoeksgroep; de reacties zijn verwerkt tot deze definitieve rapportage.

1. Onderzoeksprofiel en onderzoeksprogramma

Standaard 1: De onderzoekseenheid heeft een relevant, ambitieus en uitdagend onderzoeksprofiel en een onderzoeksprogramma met bijbehorende doelen die zijn geoperationaliseerd in een aantal indicatoren.

De commissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie deze standaard als **goed**. Zij stelt vast dat het lectoraat Kunsteducatie een relevante visie en missie heeft, sterk gevoed door en gericht op de praktijk en met veel oog voor nieuwe ontwikkelingen en mogelijkheden binnen het domein van de kunsteducatie. Het onderzoeksprogramma is zeer actueel, passend bij de huidige ontwikkelingen in het onderwijs, en biedt ruimte voor verschillende vormen van vernieuwend onderzoek. De commissie prijst de manier waarop de lectoren vanuit hun eigen expertise de samenwerking opzoeken met andere domeinen binnen de kunsten en daarbuiten. De commissie zou het lectoraat willen aanmoedigen om de focus van het onderzoeksprogramma verder te verscherpen door curriculumontwikkeling onder te brengen bij de twee onderzoeklijnen interdisciplinariteit en sociaal engagement.

Bevindingen

De missie, visie en doelstellingen van de onderzoekseenheid sluiten aan bij de speerpunten van het instellingsplan (2013-2018) en strategisch plan (2018-2023) van de AHK waarin onder meer het excellent opleiden, de focus op interdisciplinariteit en een herkenbare positie binnen de stad Amsterdam centraal staan. Ook onderschrijft het lectoraat expliciet de doelstelling van AHK om onderzoek ten dienste te laten staan van onderwijs en vakontwikkeling.

De onderzoekseenheid Kunsteducatie heeft haar missie, visie en doelstellingen in het onderzoeksprogramma voor 2017-2020 geformuleerd. Zij stelt zich ten doel met onderzoek een bijdrage te leveren aan theorievorming, de innovatie van de opleidingspraktijk en professionalisering van de beroepspraktijk van kunsteducatie. Daarmee wil zij bijdragen aan de professionalisering en expertise van diegenen die werkzaam zijn binnen het brede vakgebied van de kunsteducatie, dat wil zeggen, docenten, kunstenaars, opleiders, wetenschappers en beleidsmakers werkzaam in het funderend onderwijs tot het beroepsonderwijs, culturele instellingen en de publieke (digitale) ruimte.

Het lectoraat heeft haar doelen die richting geven aan de realisatie van haar missie als volgt geformuleerd:

- De lectoren zijn (inter)nationaal zichtbaar als onderzoekers zowel via publicaties als presentaties en conferenties, aansluitend bij de onderzoeksthema's;
- De lectoren dragen bij aan professionalisering van docenten door hun deelname aan de onderzoeksgroep;
- Deelnemers aan de onderzoeksgroep zijn (inter)nationaal zichtbaar als onderzoekers zowel via publicaties als presentaties en workshops, aansluitend bij de onderzoeksthema's;
- De lectoren nemen structureel deel aan overleg- en samenwerkingsverbanden waarin actuele vraagstukken op het gebied van kunsteducatie aan de orde komen – zowel binnen de AHK, regionaal als (inter)nationaal;
- De lectoren adviseren en dragen bij aan het onderwijs en onderzoeksklimaat van de bachelor docentenopleidingen en de MaKe;
- De output van het lectoraat is disciplinebreed en draagt bij aan de innovatie van de opleidingspraktijk en professionalisering van de beroepspraktijk, en aan kennisontwikkeling in het onderzoeksdomein kunsteducatie;
- De kwaliteit van het onderzoek en het lectoraat als geheel wordt systematisch geëvalueerd.

Het onderzoeksprogramma van het lectoraat kent drie onderzoeksthema's met subthema's:

1. Interdisciplinariteit: tussen kunst disciplines (I) en tussen kunst en niet-kunstdisciplines (II)
2. Sociaal engagement: democratisch burgerschap (I) en inclusieve kunsteducatie (II).
3. Curriculum ontwerp.

De commissie heeft een overzicht kunnen bestuderen met daarin alle afgeronde, lopende en nog geplande projecten en activiteiten van elk onderzoeksthema. Zij heeft kunnen vaststellen dat de onderzoeksthema's richting geven aan de keuzes die het lectoraat maakt als het gaat om onderzoek. Voor de periode 2019-2020 staan er verschillende onderzoeken en onderzoeksgelateerde activiteiten (conferenties, symposia, designathon en onderzoeksaanvragen) gepland, passend binnen de uitgezette lijnen van het onderzoeksprogramma.

Bij de ontwikkeling van het programma hebben lectoren gesproken met verschillende vertegenwoordigers uit de AHK (CvB, faculteitsdirecteuren, studieleiders, andere lectoren en de commissie van advies van de masteropleiding Kunsteducatie) en ook met externe partners (Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie Amateurkunst, Fonds voor de Cultuurparticipatie, Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen en andere wetenschappers op het gebied van kunsteducatie) om de relevantie en actualiteit van het onderzoeksprogramma te borgen en er draagvlak voor te creëren. Voorts is er in 2017 een Raad van Advies ingesteld om het lectoraat te adviseren bij de ontwikkeling en richting van haar onderzoeksprogramma. Deze raad peer reviewed ook alle onderzoeksvoorstellen die bij het lectoraat worden ingediend.

Overwegingen

Op basis van de bestudeerde documentatie en de gesprekken die de visitatiecommissie voerde stelt zij vast dat het lectoraat een ambitieus, relevant en gevarieerd onderzoeksprogramma heeft ontwikkeld dat sterk op de onderwijs- en beroepspraktijk is gericht. Het onderzoeksprogramma is in gezamenlijkheid tot stand gekomen, zowel in gesprek met management, docenten en lectoren binnen de AHK als met relevante externe partners in het beroepenveld en vakgebied. De commissie waardeert het dat de lectoren het profiel van het vorige lectoraat hebben omarmd en vandaaruit een eigen invulling, kleur en richting hebben gegeven aan het onderzoeksprogramma. De commissie prijst de wijze waarop de lectoren vanuit hun eigen expertise samenwerking met andere domeinen zoeken en hun open en reflectieve houding als het gaat om de richting en kwaliteit van het onderzoek.

De commissie is zeer te spreken over de inhoud van het onderzoeksprogramma. Naar het oordeel van de commissie zijn thema's als interdisciplinariteit en sociaal engagement van grote relevantie voor de toekomstige ontwikkeling van het kunstonderwijs in al zijn verscheidenheid. Zij heeft een groot vertrouwen in de continuïteit van onderzoeklijnen. Wel zou de commissie de onderzoekseenheid willen aanraden haar profiel verder te verscherpen door de derde onderzoeklijn, curriculumontwerp, bij de twee andere lijnen onder te brengen. Curriculumontwikkeling kan onderdeel uitmaken van onderzoek of volgen op onderzoek. Dat is van een andere orde dan de twee onderzoeklijnen die een duidelijk inhoudelijke insteek hebben. Door de twee genoemde thema's verder uit te lichten kan het lectoraat zich nog beter profileren, zowel intern als extern. Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt de commissie deze standaard als **goed**.

2. Organisatie

Standaard 2: De wijze waarop de eenheid is georganiseerd, de inzet van mensen en middelen en de interne en externe samenwerkingsverbanden, netwerken en relaties maken de realisatie van het onderzoeksprofiel mogelijk.

De commissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie deze standaard als **goed**. De commissie heeft veel bewondering voor wat de lectoren Kunsteducatie in een korte tijd en met relatief weinig mankracht en middelen, hebben weten te realiseren. Zij prijst de goede samenwerking en synergie tussen de twee lectoren en de effectieve manier waarop zij hun taken hebben georganiseerd. Dankzij een zorgvuldige uitwerking van de structuur en kwaliteitszorg van de onderzoekseenheid, strategische samenwerkingsverbanden met partners in het kunsteducatieve domein en daarbuiten en de sterke verbinding met het onderwijs is het lectoraat in staat om relevante en uitdagende onderzoeksprojecten uit te voeren. De commissie moedigt de lectoren aan hun tijd en inzet goed te bewaken zodat zij zich kunnen richten op hun hoofdtaak, het doen van onderzoek. Dit zou verder geborgd kunnen worden door extra administratieve/organisatorische ondersteuning van dit lectoraat.

Bevindingen

Organisatie en staf

De onderzoekseenheid bestaat uit twee lectoren (ieder 0,4 fte), een managementassistente (0,3 fte) en een onderzoeksgroep (kenniskring). De lectoren hebben elk een portefeuille met eigen taken en onderwerpen (P&O, financiën, beleid en contact met servicebureau AHK) en hebben vaste gezamenlijke werk- en overlegmomenten. Beide lectoren zijn bovendien als docenten nauw betrokken bij het onderwijs. Melissa Bremmer heeft een aanstelling van 0,2 fte aan de Opleiding Docent Muziek van de AHK en Emiel Heijnen aan de Breitner Academie voor 0,2 fte. Bij MaKe zijn zij aangesteld voor respectievelijk 0,2 fte (Emiel Heijnen) en 0,1 fte (Melissa Bremmer). Iedere zes weken neemt een van de lectoren deel aan het studieleiders overleg docentenopleidingen (SLOD) waarin de koers van onderwijs en onderzoek besproken wordt en zijn daarnaast als adviseurs betrokken in de programmaraad van de MaKe. Door deze nauwe samenwerking kunnen de lectoren de inhoud van onderzoek inbrengen in het onderwijs, meedenken over het vormgeven van onderwijs over onderzoeksvaardigheden en mededocenten enthousiasmeren voor het doen van onderzoek.

De onderzoeksgroep bestaat uit verschillende docent-onderzoekers van de docentopleidingen en externe onderzoekers, waaronder ook alumni. Over het algemeen neemt een onderzoeker één jaar deel aan de kenniskring en krijgt daarvoor 0,1 fte. Op jaarbasis gaat het om circa 0,8 fte voor alle deelnemende docentonderzoekers.

De lectoren hebben ervoor gekozen om, in sommige gevallen, minder ervaren onderzoekers te koppelen aan meer ervaren onderzoekers om zo de kwaliteit van het onderzoek beter te borgen en de professionalisering van minder ervaren onderzoeker via peer learning te laten verlopen. Omdat er behoefte was aan scholing in onderzoeksvaardigheden is het lectoraat in 2018 gestart met twee bijeenkomsten waarin docenten hun onderzoeksvaardigheden kunnen trainen.

Samenwerkingsverbanden

De onderzoekseenheid heeft een groot en relevant netwerk opgebouwd met samenwerkingspartners uit het domein. Lokaal zoekt het lectoraat actief samenwerkingsverbanden met Amsterdamse culturele instellingen en onderwijsinstellingen, zoals Mocca, Hyperion Lyceum, Damstede Lyceum, Aslan Muziekcentrum, A Lab en Framer Framed in Amsterdam. Ook neemt het

lectoraat deel aan de Amsterdam Research Institute of the Arts and Sciences (ARIAS), een samenwerkingsverband van vijf Amsterdamse onderwijsinstellingen (Rietveld Academie, Universiteit van Amsterdam, Hogeschool van Amsterdam, Vrije Universiteit en AHK) die onderzoekers uit deze instellingen de gelegenheid biedt samen onderzoek te doen en onderzoeks- en promotietrajecten te doorlopen. Concreet leidde dit tot een grote aanvraag voor het onderzoeksproject ArtsSciences Pressure Cookers bij de NRO-call voor praktijkgericht onderzoek in het hoger onderwijs (2018). Het lectoraat Kunsteducatie fungeert hierbij als penvoerder, met in het consortium leden van alle ARIAS-partners en Waag.

Landelijk werkt de onderzoekseenheid met verschillende organisaties en instellingen samen die mogelijkheden bieden tot coproducties en cofinanciering van (onderzoeks)activiteiten, zoals het Landelijk Kenniscentrum Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA), Fonds Cultuurparticipatie (FCP) en het netwerk voor kunstvakdocentopleidingen (KVDO). Daarnaast heeft het lectoraat middels een subsidie van Regieorgaan Praktijkgericht Onderzoek (SIA) het lectorenplatform 'Onderwijs op het snijvlak van kunst, wetenschap en technologie' (OKWT) kunnen opzetten. Dit platform OKWT geeft de kans om kennis te delen, en middels een breed en divers netwerk en projecten te ontwikkelen rondom het lectoraats-thema Interdisciplinariteit. Voorts participeert het lectoraat tweejaarlijks in het landelijke onderzoekersnetwerk Cultuur in beleid, onderwijs en vrije tijd dat in 2017 opgezet is.

Op Europees niveau participeren de lectoren, samen met de Radboud Universiteit en het LKCA, in The European Network of Observatories in the Field of Arts and Cultural Education (ENO) en leveren in samenwerking met dit netwerk bijdragen aan symposia en congressen.

Middelen

De middelen van het lectoraat komen uit de eerste, tweede en derde geldstroom. Uit de eerste geldstroom worden de lectoren, manage-

mentassistente en onderzoeksleden gefinancierd, evenals de budgetten voor faciliteiten, publicaties en het organiseren en bezoeken van symposia en conferenties. Docenten in promotietrajecten kunnen omvangrijkere onderzoeks-aanstellingen (0,4 – 0,8 fte) krijgen, de middelen hiervoor zijn voornamelijk afkomstig uit eigen bijdrage van faculteiten en uit promotievouchers van de AHK.

Voor wat betreft de tweede en derde geldstroom weet het lectoraat een heel aantal projecten te financieren via de netwerken waarin zij participeert en de partners met wie zij op structurele of meer incidentele basis samenwerkt. Zo heeft het lectoraat als penvoerder diverse subsidies verworven via het Nationaal Regieorgaan Praktijkgericht Onderzoek SIA en het NRO. De AHK biedt de onderzoekseenheid ondersteuning voor het doen van aanvragen via het bureau Innovation Exchange Amsterdam (IXA).

Het lectoraat sluit ook aan bij consortia die subsidie aanvragen voor onderzoek dat past bij één van de onderzoeksthema's van het lectoraat zoals het KIEM-SIA-project Singewing Space. Daarnaast zijn er twee NWA-aanvragen onder review waarbij het lectoraat deelneemt in een consortium: Co[ntested] Engagements (penvoerder lectoraat Erfgoed, AHK) en Arts Education Inside Out and Upside Down (penvoerder Radboud Universiteit).

Het lectoraat zoekt in haar brede netwerk van culturele instellingen, scholen, fondsen en lectoren buiten de AHK gericht naar eenmalige samenwerking voor coproducties. Door die samenwerking wordt een deel van een onderzoeksproject of activiteit bekostigd (derde geldstroom). Een voorbeeld van samenwerking bij het onderzoeksthema Interdisciplinariteit is het onderwijs- en onderzoeksproject Teamplayers. Co-teaching in het kunstonderwijs in het PO dat medegefinancierd is door Mocca, de Pabo van de HvA en de docentenopleidingen van de AHK.

Overwegingen

De commissie oordeelt dat de organisatie, de middelen, de inzet van staf en de diverse samenwerkingsverbanden aansluiten bij de specifieke doelstellingen van het lectoraat en de realisatie ervan mogelijk maken. De commissie is onder de indruk van hoeveel de lectoren hebben kunnen realiseren sinds hun aanstelling in 2016. De commissie is positief over de zorgvuldige en efficiënte organisatie van de onderzoekseenheid, en heeft veel waardering voor de samenwerking en synergie tussen de twee lectoren. Zij prijst hun kritische en open houding, en de betrokkenheid en het enthousiasme waarmee zij gezamenlijk het onderzoeksprogramma vormgeven en uitvoeren. De commissie stelt vast dat zij in korte tijd hun rol als aanjagers en uitvoerders van onderzoek hebben eigen gemaakt. Ook is de commissie positief over de toewijding waarmee de lectoren het onderzoek van docenten begeleiden en ondersteunen.

Wel wil de commissie de lectoren aanmoedigen hun tijd en inzet goed te bewaken en zich vooral te richten op hun hoofdtaak, namelijk het doen en begeleiden van onderzoek. De interne bedrijfsvoering – zoals de interne en externe communicatie (website, inventarisatie educatieve tools), handhaving privacy wetgeving en data-management – kan wellicht meer bij de centrale diensten worden belegd, zeker gezien de positionering van de onderzoekseenheid als faculteitsoverstijgend lectoraat. Tevens stelt de commissie dat, hoewel het lectoraat een professionaliserende taak heeft als het gaat om onderzoek, zij niet verantwoordelijk moet zijn voor het opleiden van docenten die nog geen of weinig onderzoekservaring hebben. Het koppelen van ervaren onderzoekers aan minder ervaren onderzoekers kan ook leiden tot een grotere belasting van het lectoraat en daarmee de kwaliteit van het onderzoek beïnvloeden. De commissie stimuleert de onderzoekseenheid dan ook de kwaliteit van de onderzoeksprojecten voorop stellen, formatie te besteden aan goede kernonderzoekers en daarmee onderzoekstijd effectief te besteden. De docenten die geen of weinig

onderzoekservaring hebben kunnen via de opleiding waar zij werkzaam zijn deskundigheidsbevordering op het gebied van onderzoek krijgen.

De commissie is zeer te spreken over de samenwerkingsverbanden en netwerken waarin het lectoraat participeert. Zij hebben zich in korte tijd op de kaart gezet binnen het vakgebied en dankzij strategische keuzes voor partners en consortia veel mogelijkheden geopend voor (interdisciplinair) praktijkgericht onderzoek vanuit het domein van de kunsteducatie. Ook ziet de commissie dat het lectoraat goed gebruik maakt van de verschillende financieringsmogelijkheden en daarmee voorlopers zijn geworden in het verwerven van middelen uit de tweede en derde geldstroom. De samenwerking met IXA werpt zichtbaar zijn vruchten af en vraagt zeker om vervolg. Gezien de grote aanvragen die het lectoraat als penvoerder dan wel als partner van een consortium heeft ingediend, verwacht de commissie dat de onderzoekseenheid ook in de toekomst innoverende projecten zal kunnen uitvoeren, in lijn met de thema's van het onderzoeksprogramma.

Concluderend kan gesteld worden dat de commissie veel waardering heeft voor de efficiënte en zorgvuldige manier waarop de onderzoekseenheid is georganiseerd en dat zij onder de indruk is van wat de lectoren in korte tijd hebben bereikt. De onderzoekseenheid heeft een hoogwaardig netwerk van partners en samenwerkingsverbanden, zowel lokaal als landelijk en slaagt erin via deze contacten relevante en innoverende projecten op te zetten die passen bij de thema's van het onderzoeksprogramma. Om deze hoge kwaliteit ook voor de toekomst te behouden raadt de commissie de onderzoekseenheid aan haar tijd en inzet goed te bewaken, zodat zij zich op haar kerntaken kan richten, waarbij extra administratieve/organisatorische ondersteuning zeer gewenst is.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt de commissie deze standaard als **goed**.

3. Standaard voor onderzoek

Standaard 3: Het onderzoek van de onderzoekseenheid voldoet aan de standaarden die in het vakgebied gelden voor het doen van onderzoek

De commissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie deze standaard als **goed**. Zij heeft kunnen vaststellen dat de onderzoeksprojecten van het lectoraat tegemoetkomen aan de eisen die binnen het kennisdomein en vakgebied gelden. De commissie is zeer positief over de kwaliteit van het onderzoek en de manier waarop de verschillende soorten onderzoeksmethodieken (ontwerpend onderzoek, action-research en sociaal-wetenschappelijk onderzoek) aansluiten bij de vraagstukken en thema's die in het kunsteducatieve domein spelen. Het lectoraat heeft haar standaarden voor het onderzoek geëxpliciteerd en ziet erop toe dat deze gemonitord worden middels structurele evaluaties en input van de Raad van Advies. De nauwe samenwerkingsverbanden met partners in het kennisdomein en beroepenveld garanderen dat de kwaliteit van onderzoek extern gevalideerd wordt. De commissie prijst de kritisch-reflectieve houding van de lectoren als het gaat om de invulling en kwaliteit van het onderzoek en de standaarden die zij daarvoor hanteren.

Bevindingen

Soorten onderzoek

Het lectoraat Kunsteducatie richt zich op kwalitatief, kleinschalig sociaal-wetenschappelijk onderzoek en biedt ruimte aan onderzoekers voor het doen van ontwerponderzoek, action research en, wanneer relevant en passend geacht, op artistiek onderzoek. Het hanteert verschillende onderzoeksmethodieken die zoveel mogelijk recht doen aan de eigenheid van kunsteducatie zoals video-analyses, diepte-interviews, *stimulated recall* interviews, *learner reports*, focusgroepen en observaties. De keuze voor dit type onderzoeken is gebaseerd op de onderzoeksvragen die binnen het domein van de kunsteducatie centraal staan, die met name gericht zijn op het verkrijgen van inzicht, en het ontwikkelen van perspectieven en visies van beroepsuitoefenaars binnen het domein en het analyseren van de interacties tussen docenten en leerlingen, studenten of cursisten.

Kwaliteitsborging

De onderzoekseenheid hanteert de door de hogescholen in Nederland gezamenlijk geformuleerde kwaliteitscriteria voor praktijkgericht on-

derzoek (Advies Werkgroep Kwaliteit van Praktijkgericht Onderzoek en het Lectoraat, 2017): 'praktisch relevant', methodisch grondig' en 'ethisch verantwoord'. De lectoren hebben in het onderzoeksprogramma uitgewerkt hoe zij invulling geven aan die kwaliteitscriteria en hebben op basis ervan een opzet voor onderzoeksvoorstellen ontworpen die elke onderzoeker gebruikt om een aanvraag in te dienen. Aanvragers dienen te expliciteren hoe zij de kwaliteit van hun onderzoek, (als het bijvoorbeeld gaat om de beoogde doelstellingen, de aansluiting bij de onderzoeklijnen, de methodieken en procedurele validiteit en betrouwbaarheid) gaan borgen. Ieder onderzoeksvoorstel wordt door twee leden van de Raad van Advies (RvA) geëvalueerd en becommentarieerd middels een standaard feedbackformulier. Daarmee hebben de lectoren in een vroeg stadium goed inzicht in de beoogde doelen en de kwaliteit van de onderzoeksprojecten. Op basis van de peer review van de RvA voeren de lectoren een gesprek met de onderzoekers en wordt het onderzoeksvoorstel waar nodig aangepast. De lectoren gaven tijdens de gesprekken met de visitatiecommissie aan dat de feedback van de RvA vrijwel altijd leidt tot

een verhoging van de kwaliteit van de onderzoeksvoorstellen.

Om de voortgang en kwaliteit van de lopende onderzoeken te monitoren, organiseert het lectoraat vier bijeenkomsten per jaar waarin feedback gegeven wordt op de individuele onderzoeken. Tijdens de vierde, laatste onderzoeksgroep bijeenkomst worden de RvA, directeurs en studieleiders uitgenodigd voor de presentaties van de onderzoeken die in hun slotfase zijn, en kunnen die van feedback voorzien.

Ook de kwaliteit van het uiteindelijke onderzoek, wordt door de onderzoekers geëvalueerd. De onderzoekers kunnen middels een evaluatieformulier aangeven of hun onderzoek onvoldoende, voldoende of goed voldoet aan de verscheidene indicatoren. Ook dit interne evaluatiesysteem levert volgens betrokkenen bruikbare informatie over de kwaliteit van onderzoek.

Dat de onderzoeken van het lectoraat inderdaad aan de beschreven standaarden voldoen en door het kennisdomein worden gevalideerd, blijkt uit de deelname van de onderzoekers en lectoren aan (inter)nationale conferenties binnen het domein van de kunsteducatie en de publicatie van artikelen in (*peer reviewed*) journals en boeken, alsook in vaktijdschriften.

Ook heeft het lectoraat vanuit onderzoek dat is uitgevoerd veel producten en materiaal ontwikkeld voor de kunsteducatieve praktijk die daadwerkelijk door beroepsbeoefenaars worden ingezet. Zo is het lectoraat betrokken bij nascholing van kunstvakdocenten, zowel intern bij de AHK als daarbuiten en geven zij lezingen en workshops bij onderwijsinstellingen, zowel in Nederland en in het buitenland. Ook worden de lectoren veel gevraagd om hun expertise en kennis te delen als adviseurs binnen verschillende contexten in het onderwijs- en beroepenveld van de kunsteducatie.

Door de vele samenwerkingsverbanden en netwerken van het lectoraat wordt de kwaliteit van het onderzoek steeds ook extern getoetst. De consortia en partners waarmee het lectoraat haar onderzoeksaanvragen doet, en de participatie in landelijke en internationale netwerken garanderen dat de kwaliteit van de onderzoeks-

projecten aan de wetenschappelijke normen voldoen en aansluiten bij de ontwikkelingen in het beroepenveld.

Overwegingen

De commissie is van oordeel dat de onderzoeksprojecten van het lectoraat in alle opzichten tegemoetkomen aan de eisen die binnen het kennisdomein en het vakgebied. Zij is zeer positief over de kwaliteit van de verschillende soorten onderzoeksprojecten, of deze nu ontwerpend, action-research of sociaal-wetenschappelijk zijn. Het lectoraat maakt zorgvuldige keuzes als het gaat om de onderzoeksbenaderingen en de inzet van bepaalde methodieken. Deze sluiten volgens de commissie steeds goed aan bij de vraagstukken die zij willen adresseren binnen het domein van de kunsteducatie en leiden tot vernieuwende inzichten, producten en praktijken.

Het lectoraat heeft de criteria voor onderzoek geëxpliciteerd in het onderzoeksprogramma en formulieren ontwikkeld voor het schrijven en evalueren van een onderzoeksvoorstel. Dankzij de inbreng van de Raad van Advies en structurele momenten van evaluatie en feedback voorafgaand aan, tijdens en na afloop van het onderzoeksproject, heeft het lectoraat de interne en externe monitoring van de onderzoekskwaliteit zorgvuldig geborgd. De commissie stelt tevens vast dat de lectoren een reflectieve en open houding hebben als het gaat om de kwaliteit van het onderzoek en telkens aannames en doelstellingen kritisch bevragen.

De samenwerkingsverbanden (gezamenlijke projecten, consortia) met professionele partners in het kennisdomein en beroepenveld zorgen dat dat het onderzoek voldoet aan de strenge kwaliteitsnormen voor wetenschappelijk onderzoek en dat de relevantie voor de praktijk telkens is geborgd. De uitkomsten van onderzoek worden ook extern gevalideerd dankzij publicaties in de relevante media, van vakbladen tot *peer reviewed* journals en uitgeverijen en tijdschriften. De commissie is onder de indruk van de verscheidenheid en kwaliteit van het onder-

zoek en heeft veel waardering voor de manier waarop het onderzoek het onderwijs en de praktijk voedt. Deze overwegingen in ogenschouw

nemend, beoordeelt de commissie deze standaard als **goed**.

4. Impact van het onderzoek

Standaard 4: De onderzoekseenheid realiseert voldoende relevantie op het gebied van:

- *de beroepspraktijk en de samenleving;*
- *onderwijs en professionalisering;*
- *kennisontwikkeling binnen het onderzoeksdomein.*

Het onderzoek heeft in voldoende mate impact op de hiervoor omschreven gebieden

De commissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie deze standaard als **goed**. De commissie stelt vast dat door de kwaliteit en aard van de verschillende onderzoeksprojecten het lectoraat in staat is om op vernieuwende en relevante wijze bij te dragen aan het kunsteducatieve domein in al haar verscheidenheid. Kennis en inzichten uit onderzoek vloeien terug naar het onderwijs in de docentopleidingen aan de AHK, leiden tot hooggewaardeerde producten en praktijken voor het beroepenveld en resulteren in presentaties bij (inter)nationale symposia en congressen, wetenschappelijke publicaties en publicaties in relevante vakbladen. De commissie prijst de wijze waarop het lectoraat binnen korte tijd erin is geslaagd om met haar onderzoeksprojecten naam te verwerven en zich te onderscheiden binnen het domein van de kunsteducatie. Het lectoraat zou baat hebben bij meer ondersteuning van de AHK als het gaat om de zichtbaarheid en structurele inbedding van het lectoraat bij de docentopleidingen.

Bevindingen

Onderwijs en professionalisering

Deskundigheidsbevordering en onderwijsontwikkeling zijn belangrijke drijfveren voor het lectoraat. Doordat de lectoren en de leden uit de onderzoeksgroep werkzaam zijn in de bachelor en masteropleidingen, kunnen zij inzicht en kennis uit onderzoek direct inbrengen in het onderwijs. Producten en benaderingen ontwikkeld vanuit onderzoek worden bovendien daadwerkelijk onderdeel van het curriculum. In de zelfevaluatie en in de gesprekken tijdens de visitatie heeft de commissie veel voorbeelden gekregen van de doorwerking van verschillende onderzoeken in het onderwijs.

De lectoren hebben bij aanvang vanuit het CvB van de AHK de opdracht gekregen om een plan voor 2017-2019 te schrijven voor de invulling van educatieve projecten, bekostigd door de kwaliteitsimpulsmiddelen. Het lectoraat heeft vier interdisciplinaire projecten ontworpen voor de bacheloropleidingen en één voor de MaKe, inmiddels zijn drie van deze projecten uitgevoerd. De commissie heeft een uitgebreide beschrijving van deze kwaliteitsimpulsen voor het

onderwijs in de documentatie kunnen raadplegen.

Docentprofessionalisering is een belangrijke doelstelling van het lectoraat. Docenten kunnen onder begeleiding van een lector onderzoek uitvoeren en krijgen wanneer nodig bijscholing in onderzoeksvaardigheden. Het lectoraat stimuleert daarnaast onderzoeks-leden om te presenteren op conferenties en daarmee bredere onderzoeksvaardigheden te ontwikkelen. De lectoren betrekken niet alleen docenten bij onderzoek maar streven ernaar ook (master)studenten in contact te brengen met hun internationale netwerk binnen het (onderzoeks)domein van de kunsteducatie. Zo hebben de lectoren masterstudenten Kunsteducatie meegenomen om hun onderzoek en projecten te presenteren bij internationale instituten en tijdens internationale conferenties in Israël en Finland (2018). Ook voor 2019 zijn er plannen om een internationaal instituut (Perme master, Valencia) en een conferentie (Arts in Society, Lissabon) te bezoeken samen met de masterstudenten.

Beroepspraktijk

De commissie heeft kunnen vaststellen dat het lectoraat dicht op de kunsteducatieve praktijk zit

dankzij haar professionele netwerken en samenwerkingsverbanden, en door de inbedding in de docentopleidingen en de master Kunsteducatie. Scholen, organisaties en instituties uit het beroepenveld benaderen het lectoraat zeer regelmatig met vragen en voor opdrachten. Het lectoraat levert dan ook veel uiteenlopende producten en diensten af die het beroepenveld en het onderwijs ten goede komen. Zo ontwikkelt het lectoraat educatieve tools, werkvormen, websites en nascholingsmaterialen en -cursussen voor de inzet van kunst binnen educatieve contexten die zowel binnen als buiten de AHK in gebruik zijn genomen. Daarnaast geven de lectoren regelmatig advies aan organisaties en projecten in het beroepenveld (bijvoorbeeld bij de ontwikkeling van een CKV-methode, de totstandkoming van een subsidieregeling door het FCP en voor de ontwikkeling de nieuwe competentieset van de kunstvakopleidingen van het KVDO).

Om het beroepsveld te kunnen innoveren, investeert het lectoraat in (onderzoeks)activiteiten die een internationaal en innovatief perspectief geven op de onderzoeksthema's aan zowel de beroepspraktijk als het onderwijs. Het lectoraat heeft daartoe buitenlandse kunsteducatoren en onderzoekers uitgenodigd voor conferenties en onderzoeksprojecten die aansluiten bij hun onderzoeksthema's.

Kennisontwikkeling

Het lectoraat wil een brede doorwerking bewerkstelligen als het gaat om kennisontwikkeling, zowel richting de beroepspraktijk als binnen het wetenschappelijke domein. Het lectoraat publiceert daarom via verschillende kanalen, variërend van vaktijdschriften tot peer reviewed wetenschappelijke artikelen.

Om haar zichtbaarheid en impact te vergroten geeft het lectoraat Nederlands- en Engelstalige (digitale) publicaties uit in eigen beheer die via de website kunnen worden ontsloten. Vanaf 2018 worden nieuwe publicaties via 'printing on demand' aangeboden.

Voorts organiseert het lectoraat conferenties of symposia rondom haar onderzoeksthema's om kennis uit te wisselen met het beroepenveld en kennisdomein. Daarnaast participeren lectoren, zoals eerder beschreven, regelmatig aan internationale symposia, conferenties en congressen om hun werk te presenteren. Ook geven zij gastlessen en lezingen op uitnodiging van internationale onderwijsinstellingen (Israël, Zweden). Tot slot zijn beide lectoren ook actief als redactieleden en reviewers voor verschillende (inter)nationale wetenschappelijke tijdschriften.

Overwegingen

De commissie prijst de kwaliteit en impact van het onderzoeksprogramma op het onderwijs, de beroepspraktijk en het kennisdomein. De onderzoeksprojecten leiden tot innovatieve inzichten en producten die hun weg vinden naar wetenschappelijke journals en relevante vaktijdschriften. De producten en praktijken die uit het onderzoek voortvloeien worden daadwerkelijk ingezet in de beroepspraktijk en de commissie stelt vast dat het lectoraat een duidelijke stem heeft en een onderscheidende positie heeft verworven in het domein van de kunsteducatie. De commissie waardeert ook de internationale oriëntatie van het lectoraat en het streven om innovatieve perspectieven in te brengen in de beroepspraktijk en het onderwijs.

De commissie is verder zeer te spreken over de manier waarop onderzoek haar doorwerking vindt in het onderwijs. Daarin ziet de commissie een grote vooruitgang ten opzichte van de vorige visitatie. Inzichten en kennis uit onderzoek krijgen concreet een plek in de bachelor- en mastercurricula, niet alleen doordat de lectoren zelf doceren en bijdragen aan curriculumontwikkeling, maar ook doordat uitkomsten daadwerkelijk vertaald worden in bepaalde methodieken en curriculumonderdelen. Daarnaast speelt het lectoraat een actieve rol in de professionalisering van de docenten door veel tijd te besteden aan de ontwikkeling van onderzoeksvaardigheden en het begeleiden van onderzoek. Ook masterstu-

denten worden actief gestimuleerd om hun onderzoeksresultaten te delen in internationale contexten.

De commissie is onder de indruk de manier waarop het lectoraat zich inzet om tot een goede onderzoekscultuur te komen binnen de docentenopleidingen. Wel is zij van oordeel dat het lectoraat meer ondersteuning zou kunnen krijgen vanuit de AHK als het gaat om de verdere

ontwikkeling van haar zichtbaarheid en structurele inbedding bij alle docentenopleidingen. Daarmee zou haar positie als overkoepelende en faculteitsoverstijgende onderzoekseenheid in de toekomst verder verstevigd kunnen worden. Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt de commissie deze standaard als **goed**.

5. Kwaliteitszorg

Standaard 5: De onderzoekseenheid voert regelmatig en systematisch evaluatie uit van de onderzoeksprocessen en resultaten. Aan de uitkomsten daarvan verbindt de onderzoekseenheid waar nodig verbeteringen. De commissie oordeelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie dat de onderzoekseenheid dat aan deze standaard **voldoet**.

De commissie stelt vast dat de onderzoekseenheid op zorgvuldige en systematische wijze haar onderzoeksprocessen en resultaten evalueert. De kwaliteit van het lectoraat als geheel wordt gemonitord middels een jaarplan en jaarverslag en structurele gesprekken gedurende het lopende jaar met het CvB. Ook krijgt het lectoraat jaarlijks feedback op haar onderzoeksprogramma van de Raad van Advies. Het lectoraat heeft daarnaast een uitgebreide en effectieve evaluatiecyclus ontworpen om de kwaliteit van de afzonderlijke onderzoeksprojecten te borgen.

Bevindingen

Het lectoraat ziet op verschillende manieren toe op de kwaliteit van haar onderzoek, aansluitend bij het kwaliteitszorgbeleid voor onderzoek van de AHK en vastgelegd in de *Handreiking kwaliteitszorg onderzoek AHK*. De AHK borgt de kwaliteit van onderwijs en onderzoek middels een PDCA-cyclus, op twee niveaus: op het niveau van het gehele lectoraat en op het niveau van de individuele onderzoeken.

De kwaliteit van het lectoraat als geheel wordt middels het jaarplan, het jaarverslag en structurele gesprekken met het CvB en de Raad van Advies (RvA) gemonitord en geëvalueerd. Aan de hand van het onderzoeksprogramma stellen de lectoren een beknopt jaarplan op met bijbehorende begroting voor het komende jaar waarin de onderzoeksplekken, de onderzoeksactiviteiten en voorgenomen publicaties beschreven zijn en bespreken dit met in het voorjaar van het lopende jaar met het CvB. Gedurende het jaar hebben de lectoren eens in de zes weken een werkoverleg met het CvB waarin het onderzoek en de activiteiten van het lectoraat gemonitord wordt. Door deze korte communicatieve lijn met het CvB blijft het lectoraat zowel op de hoogte van wat er binnen de AHK aan onderzoek gaande is, maar hoort het ook welke mogelijkheden buiten de AHK liggen voor subsidies voor onderzoek. De onderzoeksprojecten en activiteiten van het lectoraat gedurende het lopende jaar

worden via de website van het lectoraat en in de halfjaarlijkse nieuwsbrief kenbaar gemaakt.

In het jaarverslag, dat ook op de website wordt geplaatst, beschrijven en evalueren de lectoren de activiteiten en projecten die gedurende dat jaar zijn uitgevoerd. Het jaarverslag is het uitgangspunt voor het functioneringsgesprek met het CvB. Daarin wordt teruggekeken op de verwezenlijking van de doelen en plannen in het achterliggende jaar.

Ook de RvA evalueert het lectoraat en het onderzoeksprogramma aan het eind van het jaar. Op basis van de feedback passen de lectoren zo nodig hun onderzoeksprogramma aan. Een eerste evaluatie (van 2017) heeft inmiddels plaatsgevonden en geleid tot een verdere aanscherping van het onderzoeksprogramma. De financiële planning van het lectoraat en realisatie ervan worden twee keer per jaar met de controller besproken en aan het einde van het jaar vindt er een financiële evaluatie plaats met het hoofd Servicebureau.

Zoals in hoofdstuk 3 is beschreven wordt de kwaliteit van de afzonderlijke onderzoeken middels een interne evaluatiecyclus en met input van de Raad van Advies geborgd. Het lectoraat organiseert één keer per jaar 'The Breakfast Club' waarbij potentiële nieuwe onderzoekers hun onderzoeksplannen kunnen pitchen voor het komende jaar. Zodra een onderzoeker tot de onderzoeksgroep is toegelaten, ontvangt hij/zij

het basisformat voor een onderzoeksvoorstel en werkt dat voor januari in het komende jaar uit. De lectoren voorzien de onderzoeksvorstellen in wording van schriftelijk feedback voordat deze anoniem naar twee peer reviewers van de RvA worden gestuurd. Op basis van de peer review van de RvA voeren de lectoren een gesprek met de onderzoekers en wordt het onderzoeksvoorstel waar nodig aangepast; de aanpassingen worden teruggekoppeld naar de RvA.

Om te monitoren hoe het onderzoek verloopt, organiseert het lectoraat vier onderzoeksgroepbijeenkomsten per jaar. Er is een startbijeenkomst waarin nieuw onderzoek gepresenteerd wordt aan de onderzoeksgroep, gevolgd door twee bijeenkomsten in kleinere kring waarbij niet alleen de lector de onderzoeken voorziet van schriftelijk feedback maar ook ieder onderzoeksgroepslid het onderzoek van een ander lid leest en van feedback voorziet. Gedurende het jaar vinden er ook individuele gesprekken plaats over de voortgang van het onderzoek. Tijdens de vierde bijeenkomst worden (bijna) afgeronde onderzoeken gepresenteerd aan de RvA, de directeuren en studieleiders van de academies en de overige onderzoeksleden van de onderzoeksgroep. Om de doorwerking van onderzoeken in kaart te brengen maken de lectoren en docent-onderzoekers gebruik van mindmaps die inzicht geven in de verschillende vormen van output. Tot slot, zoals ook beschreven in hoofdstuk 3, vindt er een evaluatieronde plaats van het afgeronde onderzoek met de onderzoekers zelf. Zij moeten aan de hand van een evaluatie- en doorwerkingsformulier reflecteren op hun eigen

onderzoek en expliciteren in hoeverre zij aan de criteria hebben voldaan.

Overwegingen

De commissie is van oordeel dat de onderzoekseenheid op structurele en zorgvuldige wijze toeziet op de kwaliteit van onderzoek. Door het structurele overleg met het CvB, de jaarlijkse gesprekken met de Raad van Advies en verslaglegging is er een voortdurende reflectie op de kwaliteit van het lectoraat als geheel en de relevantie van haar onderzoeksprogramma. Daarnaast heeft het lectoraat een uitgebreide interne evaluatiecyclus ontworpen om de kwaliteit van de afzonderlijke onderzoeken te borgen en de doorwerking van onderzoek in kaart te brengen, waarbij docent-onderzoekers gedurende het gehele onderzoekstraject feedback en ondersteuning via peerreviews (van de RvA, de lectoren en van elkaar) krijgen. Ook zorgt het lectoraat voor een goede zichtbaarheid van de onderzoeksprojecten via haar website en nieuwsbrieven. Het lectoraat heeft daarmee naar het oordeel van deze commissie op grondige wijze gehoor gegeven aan aanbevelingen van de vorige visitatiecommissie voor de verdere verbetering, concretisering en uitwerking van de kwaliteitszorgcyclus.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, stelt de commissie vast dat de onderzoekseenheid **voldoet** aan deze standaard.

Bijlagen

Bijlage 1 Visitatiecommissie

Naam panellid (incl. titulatuur)	Korte functiebeschrijving van de panelleden (1-3 zinnen)
R. van Aalst	De heer Van Aalst zit met regelmaat visitaties voor in het hoger onderwijs
K. Hoogeveen	Karin studeerde pedagogiek aan de Universiteit van Leiden en onderwijskunde aan de Universiteit van Amsterdam. In 1999 is zij gepromoveerd op een onderzoek naar de beroepsopvattingen van leerkrachten in het basisonderwijs. Van 1981 tot 1999 werkte zij achtereenvolgens bij de vakgroepen onderwijskunde en vrouwenstudies van de Universiteit van Leiden. In 1999 maakte zij de overstap naar het hbo waar zij onder andere hoofd van het bureau Onderwijs en Kwaliteitszorg was. Naast haar baan bij Sardes is zij Lector Kunsteducatie bij de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht geweest tot begin 2014.
T. Frenssen	Tobias Frenssen studeerde af aan de geïntegreerde lerarenopleiding als leraar Muziek en Nederlands. Vervolgens behaalde hij een master taal- en letterkunde en een master kunsteducatie. Hij is vakdidacticus binnen de afstudeerrichting Project Kunstvakken (opleiding kunsteducatie) van de UC Leuven-Limburg. Daarnaast voert hij onderzoek binnen het vakdidactisch centrum.

De commissie werd bijgestaan door dr. J.M. Batteau, extern secretaris.

Alle commissieleden hebben een verklaring van onafhankelijkheid en onpartijdigheid ondertekend.

Bijlage 2 Programma visitatie

8 november 2018, Lectoraat Kunsteducatie AHK

11:00-12:30	Intern overleg panel, lunch	
12.30-13.15	Presentatie door lectoraat	<i>Panel en afgevaardigden AHK</i>
13.30-14.45	Eerste gespreksronde Gespreksthema: <i>Interne dilemma's</i>	Emiel Heijnen (lector Kunsteducatie), Melissa Bremmer (lector Kunsteducatie) <ul style="list-style-type: none"> • Sanne Kersten (management/onderzoeks-assistent) • Bert Verveld (voorzitter College van Bestuur, AHK) • Rafael van Crimpen (directeur Breitner Academie) • Nathalie Roos (projectleider Lectorenplatform OKWT, onderzoeker en docentopleider beeldend) • Faizah Grootens (onderzoeker en docentopleider dans)
14.45-15.00	pauze	
15.00-16.15	Tweede gespreksronde. Gespreksthema: <i>Externe dilemma's</i>	<i>Panel en afgevaardigden beroepsveld</i> Emiel Heijnen (lector Kunsteducatie), Melissa Bremmer (lector Kunsteducatie) <ul style="list-style-type: none"> • Arno Neele (LKCA) • Monique Pijls (lectorenplatform / HvA) • Wilma van Wijnen (docent Damstede Lyceum) • Peggy Brandon (MOCCA) • Jaco van den Dool (lector Blended Learning Codarts)
16.15-17.30	Intern overleg panel	Panel
17.30-18.00	Plenaire bespreking	Panel en vaste kern
18.00	Borrel	allen

Toehoorders tijdens de gespreksrondes:

Stella Blom en Maartje Hermsen (beleidsmedewerkers onderzoek, afdeling Kwaliteit, Communicatie en Beleid)

Bijlage 3 Bestudeerde documenten

- Zelfevaluatie
- Programma lectoraat Kunsteducatie
- Overzicht gesprekspartners intern en extern van lectoraat
- Overzicht geldstromen lectoraat
- Format onderzoeksvoorstel
- Format peer-review Raad van Advies
- Overzicht presentaties en publicaties lectoraat (2017, 2018)
- Overzicht plannen kwaliteitsimpulsen t.b.v. kunsteducatie.
- Algemene beleidsdocumentatie AHK, waaronder Instellingsplan 2013-2018 en Strategisch plan 2018-2023.

